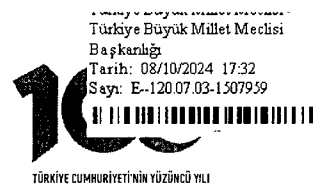

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/15642

Sayı : E-54045643-610-16103346

Konu : Soru Önergesi (7/15642)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.08.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1485265 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Ağrı Milletvekili Sayın Nejla DEMİR'e ait 7/15642 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/15642) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: AD4E03B6-FB0D-4D83-A43F-DDA701580877

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Atila Gökhan

GÜNGÖR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 95

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**AĞRI MİLLETVEKİLİ SAYIN NEJLA DEMİR'E AİT 7/15642 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizin son on yıllık domates üretimi ortalama 13 milyon tondur. 2023 yılı domates üretimi 13,3 milyon ton ve bunun 5,6 milyon tonu salçalık domates, 2024 yılı I. tahmin domates üretimi 14,5 milyon ton ve bunun 6,1 milyon tonunun salçalık domates olacağı tahmin edilmektedir.

Üreticilerin, fiyat dalgalanmalarından korunabilmeleri için 5488 Sayılı Tarım Kanunu'nun 13'üncü maddesinde yapılan değişiklik çerçevesinde "Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 15.09.2023 tarihli ve 32310 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve "Bitkisel Üretim Tip Sözleşmeleri" hazırlanarak Bakanlığımızın internet sayfasında yayımlanmıştır.

Tip sözleşmede taraflar ürün fiyatını mutabakat içerisinde belirlerken sabit fiyat ya da piyasaya bağlı değişken fiyat (ürünün hasat edildiği dönemde piyasada oluşacak fiyat) üzerinden anlaşma yapabilecekler veya daha farklı (kaliteye, ürünün fiziksel ve kimyasal özelliklerine göre) fiyatlandırma usulleri belirleyerek kullanabileceklerdir. Sanayi kuruluşları tarafından sözleşmeli üretim yapılan ürünlerin alımına öncelik verilmektedir.

"Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" kapsamında sözleşmeli üretim yapan üreticilere ilave faiz indirimi, üretim yaptıran gerçek/tüzel kişilere de faiz indirimi avantajı sağlanmakla birlikte sözleşmeli üretimde irade serbestisi esastır.

Firmaların stoklarında önceki sezondan kalan salça bulunması nedeniyle ihracatın kota uygulanmadan yapılmasına 3 Mayıs 2024 tarihinden itibaren izin verilmiştir.

Üretilen ihtiyaç fazlası sanayilik domatesin ve işlenmiş ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla 15 Ağustos 2024 – 31 Temmuz 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilecek domates mamulleri ihracatında; mahsup sistemi kapsamında 4.500 TL/ton ile 10.000 TL/ton arasında ihracat iadesi yardımı sağlanacaktır.

Bakanlığımızca mevzuat kapsamında; domates üreticilerine dekara mazot ve gübre desteği, katı organik-organomineral gübre desteği, organik tarım desteği ve iyi tarım uygulamaları desteği verilmektedir.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 29.12.2023 tarihli 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kredi/finansman kullandırılmaları yapılmaktadır. Bu Kararlar gereği 2024 yılı için temel bitkisel üretim konularında 300.000 TL'ye kadar olan kredi/finansman kullandırılmaları, %100'e varan oranda faiz/kâr payı destekli olarak uygulanmaktadır.

İlgili Kararlar kapsamında kullanılan kredi/finansman uygulamalarında "Doğal afetler nedeniyle kredilerin ertelenmesi/taksitlendirilmesi" yapılabilmektedir.

Kuru soğan ve dondurulmuş soğan ürünlerinde 3 Mayıs 2024 tarihi itibarı ile süresiz ve kotasız ihracat izni verilmiştir. Ülkemizde arz fazlası olan ürünlerin değerlendirilmesi için ihracat destekleri bir araç olarak kullanılmakta olup her türlü önlem, tedbir alınmakta ve alınmaya devam edecektir.

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Gübrede %18 olan KDV oranı 10 Şubat 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan düzenleme ile kaldırılmıştır. 2017 yılında başlayan uygulama ile stratejik ürünlerde mazot maliyetinin %50'si karşılanmaya başlanmıştır.

2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı 24.08.2024 tarihli ve 32642 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan kimyevi gübre kullanım etkinliğinin artırılması ve ülkemiz kaynakları kullanılarak yerli imkânlarla üretilen organik ve organomineral gübrelerin kullanımının teşvik edilerek hem çevre kirliliğinin azaltılması ve hem de topraklarımızın sağlığını koruyarak sürdürülebilir tarımın devamını sağlamak amacıyla ilk defa 2019 üretim sezonundan itibaren gübre desteğine ilave olarak, organik ve organomineral gübre kullanan çiftçilerimize dekara 10 TL gübre desteği verilmeye başlanmıştır. Söz konusu destek miktarı, 2024 üretim sezonunda %300 artışla dekara 40 TL olarak belirlenmiştir.

2024 yılı itibarıyla üreticilere verilen tarımsal destekler;

- Bitkisel üretimin desteklenmesi,
- Hayvansal üretimin desteklenmesi,
- Kırsal kalkınmanın desteklenmesi,
- Su ürünleri üretiminin desteklenmesi,
- Tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesi

olarak 5 ana başlık altında toplanmıştır.

Söz konusu desteklemelerden desteğin türüne göre ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli şartları yerine getiren ve başvuru süresi içerisinde müracaat yapan üretici, yetiştirici ve yatırımcılar yararlanmaktadır.

2024 yılı tarımsal destek bütçesi 91,5 milyar TL olup çiftçilerimize Ağustos ayı sonu itibarıyla 63,6 milyar TL ödenmiştir.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlaması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararı ile;

- İlk defa bitkisel üretim destekleri 3 yıllık ve üretim döneminden önce açıklanmıştır. Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, bitkisel üretim yapan Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı tüm üreticilerimizin destek alması sağlanmıştır.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilecektir.
- Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanacaktır.
- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek alacaktır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin getirdiği birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilecektir. Bununla birlikte, su kısıtı olan yerlerde yine belirlenen şartlara uygun üretim yapan üreticilerimizin kullandığı mazot ve gübrenin tamamı nakdi olarak verilecektir.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75'i aynı desteğin sağlandığı "Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi" yürütülmektedir.

Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında; tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, kırsal kalkınma yatırımları (ekonomik ve alt yapı yatırımları), uzman eller proje desteği, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi, IPARD ulusal eş finansman ödemeleri, çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) katılım primi destekleri yer almaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III dönemiyle birlikte çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanmaktadır.

IPARD Programı kapsamında yer alan tedbirler ile kırsal alanda yaşayan gençlere ve kadınlara yönelik ek sıralama puanı ve ek hibe oranı uygulanarak pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Kırsal kalkınma alanında gerçekleşen 92.853 projeye (KKYDP, IPARD, Genç Çiftçi, Uzman Eller) 2023 yılı fiyatlarıyla toplam 94,8 milyar TL hibe ödemesi yapılmış, 267.340 yurttaşımıza istihdam sağlanmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ürün Değerlendirme faaliyetleri kapsamında, Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından çiftçilerin farklı ürün gruplarında birçok çeşit tarımsal ürünleri satın alınarak kooperatif marketler aracılığıyla tüketicilerle buluşturulmaktadır. Böylece çiftçilere ekonomik destek sağlanmaktadır.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) başta hububat ve bakliyat olmak üzere görev alanına giren ürün piyasalarını yakından takip ederek, piyasa regülasyonuna destek sağlamaktadır.

TMO alım fiyatları tüm parametreler dikkate alınarak belirlenen bir eşik fiyattır. Açıklanan ürün alım fiyatları, üretimin sürdürülebilirliği ve tüketiciye yansımaları dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir.